

E-LEARNING A FELSŐOKTATÁSBAN – DIDAKTIKAI LEHETŐSÉGEK A FELNŐTTKÉPZÉSBEN

AMBRUSNÉ SOMOGYI KORNÉLIA

Összefoglalás

Az elmúlt évi konferencián beszámoltunk az Óbudai Egyetem e-learning rendszerének használatáról, a hallgatók és az oktatók körében a rendszerrel kapcsolatos felméréseink eredményéről.

Ebben az évben vizsgálatainkat két irányban folytatjuk. Egyrészt áttekintjük a különböző felsőoktatási intézményekben használt e-learning rendszereket, előnyeiket, hátrányukat, felhasználásuk mértékét.

Másrészt az e-learning és a felnőttképzés kapcsolatáról, a felnőttképzésben – levelező és távoktatásban – alkalmazható módszerekről, a képzésben részt vevő hallgatók tapasztalatairól adunk tájékoztatást egy, az intézményünkben végzett újabb felmérés alapján.

Kulcsszavak: *e-learning, andragógia, Moodle, felnőttképzés*

E-learning in higher education – didactic opportunities in adult training

Abstract

Last year in the conference we talked about the use of e-learning system of Obuda University, about the results of measuring we carried out among teachers and students in connection to this system.

This year we continue our examinations in two directions. On the one hand we review the e-learning systems used at the higher education, the advantages, the disadvantages.

On the other hand we give information about the connection of e-learning and the adult training, which methods we can use in the adult training – in the correspondence and in the tele courses –, about the experience of the students according to a recent survey at our university.

Keywords: *e-learning, andragogy, Moodle, adult training*

Bevezetés

Ma az Internet korában szinte minden felsőoktatási intézményben használnak valamilyen elektronikus tanulást segítő rendszert. Vannak intézmények, ahol csak tananyagot tesznek ki az Internetre, de szép számmal találunk különböző e-learning rendszereket is. Az egyetemek és főiskolák listáját végignézve, megvizsgáltam, hogy a netről – anélkül, hogy külön megadták volna a hozzáférhetőséget, milyen rendszerek érhetők el.

E-learning rendszerek a felsőoktatási intézményekben

Külön vizsgáltam az egyetemek és a főiskolák e-learning rendszereit. Vizsgálatom közben találtam a Nyugat-Magyarországi Egyetem Berzsényi Dániel karának (<http://ela.ttmk.nyime.hu>) tanulmányára, ahol 2008-ben hasonló felmérést végeztek, így megpróbáltam összehasonlítani a két felmérés eredményét.

Egyetemek

Az Egyetemek.lap.hu-n megtalálható lista alapján az alábbi egyetemek honlapját vizsgáltam meg:

- Budapesti Corvinus Egyetem – a Moodle rendszert használják, e-learning portált üzemeltetnek.
- Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem – integrált, az egyetem honlapjáról elérhető e-learning rendszert nem üzemeltetnek, de az egyes intézetek használják a Moodle rendszert.
- Debreceni Egyetem – a Moodle e-learning rendszert használják.
- Eötvös Loránd Tudományegyetem – integrált e-learning rendszert működtet, amely minden karról hozzáférhető, továbbá a Tanító- és Óvónőképző Főiskolai Kar külön rendszert is üzemeltet.
- Kaposvári Egyetem – a Coospace rendszert üzemelteti.
- Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem – nem találtam e-learning rendszert.
- Magyar Képzőművészeti Egyetem – nem találtam e-learning rendszert.
- Miskolci Egyetem – az egyetem az Észak-Magyarországi Regionális Távközponttal közösen kiterjedt e-learning tevékenységet végez, Coedu és Apertus alapú kurzusokat is üzemeltet. Az Egyetem a Moodle rendszert is használja, 17 kurzussal.
- Moholy-Nagy Művészeti Egyetem – nem találtam e-learning rendszert.
- Nemzeti Közszolgálati Egyetem – többek között a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem utódja – nem találtam a honlapon elérhető e-learning rendszert.
- Nyugat-Magyarországi Egyetem – használják a Moodle rendszert, de az egyetemi honlapon nem hozzáférhető. A Természettudományi Kar honlapjáról érhető el a Moodle rendszer – az ELA Regionális eLearning Akadémia keretén belül készült a [2] tanulmány.
- Óbudai Egyetem – az egyetem a Moodle rendszert használja, egyrészt integrált rendszerként, 280 kurzussal, de a Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ saját Moodle rendszert (is) üzemeltet.
- Pannon Egyetem – karonként működtet e-learning oktatási rendszert, a Moodle rendszert használják – a kurzusok száma a 700-at is meghaladja. A rendszer használat viszonylag új, [2] alapján 2008-ban még nem használták a rendszert.
- Pécsi Tudományegyetem – az egyetem a Coospace rendszert üzemelteti, a Természettudományi Kar viszont a Moodle rendszert használja több, mint 200 kurzussal.
- Semmelweis Egyetem – a Moodle e-learning rendszert használják – viszonylag nem régen.
- Szegedi Tudományegyetem – a Coospace rendszert használják.
- Szent István Egyetem – a Moodle e-learning rendszert használják
- Széchenyi István Egyetem – az egyetem két e-learning rendszert is használ, egyrészt a Coedu programot, másrészt kb 220 kurzussal a Moodle rendszert.
- Színház- és Filmművészeti Egyetem – nem találtam e-learning rendszert.
- Debreceni Református Hittudományi Egyetem – az egyetemhez tartozó Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola – a Moodle rendszert használja.
- Evangélikus Hittudományi Egyetem – nem találtam e-learning rendszert.

- Károli Gáspár Református Egyetem – nem találtam a honlapjukon e-learning rendszert.
- Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem – nem találtam e-learning rendszert.
- Pázmány Péter Katolikus Egyetem – nem találtam a honlapról hozzáférhető e-learning rendszert, bár [2] alapján létezik náluk a Moodle rendszer.
- Andrássy Gyula Budapesti Német Nyelvű Egyetem – nincs az interneten e-learning rendszerről adat.
- Közép-Európai Egyetem (CEU) – nem találtam a honlapon e-learning rendszert.

Főiskolák

A Főiskolák.lap.hu-n megtalálható lista alapján az alábbi főiskolák honlapját vizsgáltam meg – kihagyva azokat az intézményeket, amelyek egyetemi karként működnek:

- Budapesti Gazdasági Főiskola – a Coospace e-learning rendszert használják – [2] alapján a Moodle-t is, de én nem találtam nyomát.
- Dunaújvárosi Főiskola – oktatási segédanyagok belső hálózatról jelszóigénylés után letölthetők, e-learning rendszert a honlapon nem találtam.
- Eötvös József Főiskola – nem találtam e-learning rendszert a honlapon.
- Eszterházy Károly Főiskola – Moodle e-learning rendszert üzemeltetnek.
- Károly Róbert Főiskola – a Moodle rendszert használják, külön E-learning Módszertani Egység dolgozik náluk.
- Kecskeméti Főiskola – a Moodle rendszer használják, a GAMF Karnak és a Kertészeti Karnak vannak kurzusai.
- Magyar Táncművészeti Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Nyíregyházi Főiskola – egy Virtuális Campust hoztak létre, a Moodle rendszert használják.
- Szolnoki Főiskola – az Ilias távoktatási rendszert használják, továbbá a tanszéki portálokon is vannak segédanyagok.
- A Tan Kapuja Buddhista Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Adventista Teológiai Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Apor Vilmos Katolikus Főiskola – Moodle rendszert használják kb. 30 kurzussal.
- Baptista Teológiai Akadémia – nem találtam e-learning rendszert.
- Bhakhidevanta Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Egri Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Esztergomi Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Gál Ferenc Hittudományi Főiskola (Szeged) – nem találtam e-learning rendszert.
- Golgota Teológiai Főiskola Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Győri Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Logos-Hungary Keresztény Főiskola – nem találtam e-learning rendszert – nem szerepel a főiskolák felsorolásánál a jelenlegi törvényben.
- Pápai Református Teológiai Akadémia – nem találtam e-learning rendszert.
- Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola – a Moodle rendszert használják.
- Pünkösdi Teológiai Főiskola – a Moodle rendszert használják.
- Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.

- Sárospataki Református Teológiai Akadémia – nem találtam e-learning rendszert.
- Sola Scriptura Teológiai Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Szent Bernát Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Szent Pál Akadémia – egy jelszóval védett Edu tanulmányi rendszert üzemeltetnek.
- Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Wesley János Lelkészképző Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Általános Vállalkozási Főiskola – a főiskola e-learning portált üzemeltet – a honlapról nem derült ki, de valószínűleg Moodle rendszert használnak.
- Budapest Kortárstánc Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola – a Coospace e-learning rendszert használják a Felnőttképzési Akadémián.
- Edutus Főiskola (Modern Üzleti Tudományok Főiskolája és Harsányi János Főiskola) – nem találtam e-learning rendszert a honlapon.
- Gábor Dénes Főiskola – az Ilias távoktatási rendszert használják.
- IBS Nemzetközi Üzleti Főiskola – nem találtam a honlapon e-learning rendszert.
- Kodolányi János Főiskola – a távoktatási menüpont alatt található a Moodle rendszerhez található kurzusok.
- Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete – nem találtam e-learning rendszert.
- Tomori Pál Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Wekerle Sándor Üzleti Főiskola – nem találtam e-learning rendszert.
- Zsigmond Király Főiskola – az Ilias távoktatási rendszert használják.

Tapasztalatok

A honlapokon található egyetemek főiskolák adatait összehasonlítottam a felsőoktatási törvényben szereplő listával. A megvizsgált 26 (19 állami, 5 egyházi, 2 magán) egyetem és 42 főiskola (9 állami, 22 egyházi, 11 magán) esetén megállapítottam, hogy a 2008-as felméréshez képest több helyen használnak e-learning rendszereket, s az intézmények nagy részében a Moodle rendszert részesítették előnyben.

Az eredmény:

- Nem használnak (legalábbis látható módon) e-learning rendszert 34 intézményben – ide tartoznak nagyrészt az egyházi és a művészeti intézmények.
- Coospace rendszert használ 5 intézmény.
- Az Ilias rendszert használja 3 intézmény.
- A Moodle rendszert használja 22 intézmény.
- Coedu, Edu, illetve a honlapról közvetlenül nem azonosítható rendszert használ 7 intézmény.

Megállapíthatjuk, hogy a legelterjedtebb a nyílt forráskódú Moodle rendszer. Kiemelkedő a kurzusok száma a Pannon Egyetemen, az Óbudai Egyetemen és a Széchenyi Egyetemen.

E-learning és a felnőttképzés kapcsolata

Az egyetemek és a főiskolák e-learning rendszereinek vizsgálatánál láttuk azt, hogy az e-learning rendszerek többször nem is az egyetem vagy főiskola honlapjáról érhetők el, hanem a felnőttképzési központok menüpontja, esetleg a távoktatás menüpontja alatt. Bár úgy látjuk, hogy az e-learning rendszereknek az oktatás minden szintjén fontos szerepük van, – ha nem is mind önálló képzési forma, hanem mint a blended learning képzés egyik összetevője, – legnagyobb a jelentőségük a felnőttképzés területén.

A felsőoktatásban részt vevő hallgatók életkorukat tekintve mind felnőttek, de felnőttképzésen elsősorban az esti, a levelező és a távoktatásos hallgatók oktatását értjük. Egyetemünkön egy 25 kérdésből álló kérdőívet tettünk közzé – a „felnőttek” véleményére voltunk kíváncsiak. Kérdőívünkre 58 válasz érkezett, 47 férfi és 11 nő válaszolt, a válaszolók átlagéletkora 32,8 év.

A válaszolók megoszlása:

Kandó Kálmán Kar	63,8%
Rejtő Sándor Kar	29,3%
Alba Regia Központ	5,2%
Keleti Károly Kar	1,7%

Mivel csak erről a 4 Karról kaptunk válaszokat, így estis hallgatók nem voltak a válaszolók között, 13,8% volt a nappali, 58,6% a levelező, 28,6% a távoktatásos hallgatók aránya. A válaszolók 98,3%-a érezte felnőtt tanulónak magát, s ugyanennyien válaszolták azt, hogy az intézmény is annak tekinti őket. A felnőtté válás szempontjából a legfontosabbnak az élettapasztalatot (58,6%) és a munkatapasztalatot (15,5%) tekintik a legfontosabbnak.

A levelező tagozatos hallgatók igényei a kurzusok és a vizsgák időpontjának, helyének megtervezésében különböznek lényegesen a nappali tagozatos hallgatóktól. Kérdéseket tettünk fel annak vizsgálatára, mennyiben veszik figyelembe oktatóink, hogy felnőtteket oktatnak. Az ötfokozatú skálán kapott 3,84-es osztályzat nem rossz, bár nem is a legjobb. Egy felsőoktatási intézmény oktatásának olyannak kellene lennie, hogy a munkaerőpiacra képezzünk embereket[1]. Diákjaink mégsem tudnak arról semmit, hogy egyetemünk karai milyen kapcsolatban vannak a potenciális munkaadókkal:

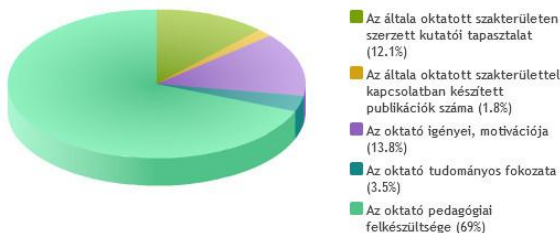
1. ábra: Munkaadókkal való kapcsolat

Arra a kérdésre, hogy „Tapasztalatai/véleménye szerint a munkaerő-piac elvárásai beépülnek-e a képzési programokba?” 1 és 5 között adhattak osztályzatot, az átlag 3,38 lett.

Több kérdés vonatkozott arra, hogy a hallgatók a korábban, munkatapasztalat révén megszerzett tudásukat mennyire tudják elismertetni, a munkában szerzett gyakorlati tapasztalatokat, elméleti ismereteket mennyire veszik figyelembe az oktatók. Általában csak kredittel alátámasztott, más felsőoktatási intézményben megszerzett érdemjegyet ismernek el egyetemünkön, de az 1-től 7-ig terjedő skálán 3,83-ra értékelték azt, hogy oktatóink mennyire ismerik el a korábban szerzett tapasztalatokat.

Érdemes megtekinteni, hogy a felnőtt hallgatók mit tartanak fontosnak egy oktatónál:

Az alábbi szempontok közül Ön szerint melyek azok, amelyeknek meghatározónak kellene lenniük az oktatók minőségében?

2. ábra: Oktatók felkészültsége

Magasan vezet a pedagógiai felkészültség igénye. A tanulást támogató környezettel – Számítógépterem, Tanulást támogató keretrendszer (Moodle, Ilias), Könyvtár, Wifi, Közösségi terek, Étterem – általában elégedettek hallgatóink. Akik válaszoltak, azok kurzusai nagyrészt megtalálhatók a Moodle rendszerben (3,95/7). A rendszert jónak tartják, nem okozott a használata nagy nehézséget. Igényelnék, hogy az összes tárgyhöz kapjanak hasonló segédanyagokat.

Következtetések

Mind az egyetemi-főiskolai honlapok vizsgálata, mind kérdőíves felmérésünk eredményei azt mutatják, hogy a felsőoktatásban nagy szükség van az e-learning rendszerek további elterjesztésére, még széleskörűbb alkalmazására.

Hivatkozott források:

Hegyesi F. (2009) - Felnőttoktatók a felsőoktatásban - TANULÁS, TANÍTÁS, MUNKAERŐPIAC - A Neveléstudományi Egyesület 2009. évi konferenciája és közgyűlése - ISBN 978-963-06-6485-1

A tananyagfejlesztés feltételrendszerének kialakítása - <http://ela.ttmk.nyme.hu>

Szerző

Ambrusné Dr. Somogyi Kornélia, PhD

docens

Óbudai Egyetem, Rejtő Sándor Könnyűipari és Környezetmérnöki Kar,
Médiatechnológiai és Könnyűipari Intézet
a_somogyi.kornelia@rkk.uni-obuda.hu

